

Monumentnummer*: 531116

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 augustus 2012
Kadaster deel/nr 82788/45

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Bunnik		Bunnik		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Vossegatsedijk	3			3981 HS	Bunnik		
Vossegatsedijk	5			3981 HS	Bunnik		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Bunnik	C				272		

Omschrijving**

Cluster 40.

Inleiding

BOMVRIJE KAZERNE, REMISES EN BERGPLAATSEN, als onderdeel van het vooruitgeschoven Fort bij Rijnauwen. Een kazerne is een verblijfsgebouw voor militairen en hun uitrusting. Het waren de Fransen die eind 18de, begin 19de eeuw het stelsel invoerden soldaten in kazernes te legeren; kazernes zijn vanaf die tijd deel gaan uitmaken van forten, maar hiernaast zijn er ook vele als afzonderlijke bouwwerken binnen of buiten de bebouwde kommen (steden) tot stand gekomen. De binnen de 19de-eeuwse forten en andere werken gesitueerde kazernegebouwen waren gewoonlijk als bomvrije onderkomens geconstrueerd, dat wil zeggen dat ze bestand dienden te zijn tegen vijandelijk vuur. Als bouw materiaal werd aanvankelijk metersdik metselwerk en later (gewapend) beton toegepast, terwijl als dekking van het dak en de frontzijde(n) bovendien een aanaarding plaatsvond. De niet binnen forten of andere werken gelegen kazernes waren al dan niet speciaal voor die bestemming opgerichte en ingerichte gebouwen met accommodatie voor de (permanente) legering van militairen en waren vaak ook voorzien van andere militaire faciliteiten, zoals exercitieterreinen. De bomvrije, aangeaarde kazerne van het Fort bij Rijnauwen wordt gekenmerkt door een brede gevel en een iets naar achter geplaatste tweede bovengrondse bouwlaag, waarin remises en bergplaatsen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

BOMVRIJE KAZERNE, in 1878 gebouwd als bescherming tegen het verbeterde geschut, uitgevoerd in zwaar metselwerk met gewelfde ruimten. Het bouwwerk is afgedekt met een grondlaag en is verder ook aan drie zijden omgeven door aardwerk. Er zijn twee langgerekte, boven elkaar gelegen gevels aan de keelzijde (westzijde), waarvan de bovenste iets is teruggeplaatst. De gevel op de begane grond is die van de kazerne, welke in het midden is voorzien van een grote, bijna halfronde, getoogde toegangsopening, geflankeerd door enige geblokte lisenen en die verder ritmisch in de gevel geplaatste toegangen met houten deuren kent, de meeste met aan weerszijden vensteropeningen met houten luiken. Opmerkelijk is de aan weerszijden achterwaarts gebroken gevellijn. De kazerne bood plaats aan circa 200 manschappen. De gevel op de verdieping is die van de BOMVRIJE REMISES EN BERGPLAATSEN, die tussen 1880 en 1886 op de kazerne zijn gebouwd voor de stalling van geschut en materieel. De ten opzichte van de begane grond naar achteren gelegen gevel op de verdieping van de eveneens aardgedekte remise is voorzien van ritmisch geplaatste toegangsopeningen, waarin houten deuren. Deze zijn te bereiken via opritten naar het dak van de kazerne.

Waardering

De BOMVRIJE KAZERNE, REMISES EN BERGPLAATSEN van het Fort bij Rijnauwen zijn van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.

* Krijgshistorische waarden als onderdeel van een aaneengesloten militaire verdedigingslinie tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Deze bestond hoofdzakelijk uit een samenhangend systeem van inundatievelden en bijbehorende inundatiemiddelen en van schootsvelden. Dit systeem werd aangevuld met diverse, uit verschillende perioden daterende typen gebouwde of aangelegde (verdedigings)werken die dienden tot of bijdroegen aan afsluiting van niet te inunderen terreinen of andere accessen.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is - op het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw) - en op de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een voorbeeld van een groot bomvrij onderkomen voor militairen en hun materieel met daar bovenop bomvrije remises en bergplaatsen, het geheel uit de periode 1877-1886.

* Ensemblewaarde en situationele waarden, als onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* De bouwwerken zijn representatief (karakteristiek) omdat ze nog steeds de fysieke kenmerken vertonen die destijds tot de bouw aanleiding waren en omdat ze een goed voorbeeld zijn van grootschalige onderkomens op een groot fort.

* De bouwwerken zijn tamelijk gaaf bewaard omdat qua structuur en fysiek voorkomen de hoofdzaken van de toestand in de jaren '80 van de 19de eeuw zijn bewaard.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Fort, vesting en -onderdelen